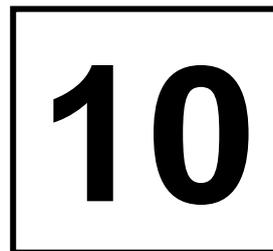

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรม
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2
“เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH TO DEVELOP THE TEACHER'S LEARNING
MANAGEMENT APPLICATION TO ENHANCE THE STUDENT'S THINKING SKILLS

AT THETSABAN 2 SCHOOL (CHOENG CHUM-ANUCHON WITTHAYA) UNDER THE OFFICE
OF EDUCATION, MUEANG SAKON NAKHON MUNICIPALITY

ศศิภัสสร ศรีวิชา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์**

นายวชิราวุธ ปานพรม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร 2) หาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร และ 3) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 66 คน กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบทดสอบ การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าร้อยละความก้าวหน้า และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ปรากฏดังนี้ 1) ด้านสภาพครูเห็นความสำคัญและต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 2) ด้านปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่ขาดวิธีคิดไม่มีทักษะการคิด สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการคิด

2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ในวงรอบที่ 1 ใช้แนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิด และ 4) การนิเทศภายใน วงรอบที่ 2 ใช้ 3 แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การนิเทศภายใน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี จังหวัดสกลนคร

3. ผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเพิ่มมากขึ้น โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนาเท่ากับ 18.21 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.05 ค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 80.34 จากการประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่าอยู่ในระดับ ดีมาก และจากการทดสอบทักษะการคิดของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดผ่านเกณฑ์คิดเป็น ร้อยละ 96.97

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate the current states and problems of the teachers' learning activity application to develop thinking skills of the students. at Thetsaban 2 School (Choeng Chum-Anuchon Witthaya) under the Office of Education, Sakon Nakhon. City Municipality, 2) to find out guidelines for teachers' development on implementing learning activities to develop thinking skills of the students at Thetsaban 2 School, 3) to monitor and evaluate the teachers' learning activities to develop the students' thinking skills using participatory action research. The 2-spiral PAR included 4 stages: planning, action, observation and reflection. The research target group comprised researcher and 19 co-researchers and 66 informants.. The targeted group included 1,189 students at Thetsaban 2 School (Choengchum-Anuchon Witthaya. Data were collected by a form of interview, a set of questionnaires, a form of evaluation and tests. Quantitative data were analyzed by mean, percentage, Percentage of Progress and standard deviation. Qualitative data were analyzed in forms of content classification and descriptive presentation.

The results of this study were as follows:

1. The current states and problems of the teachers' learning activity application to develop the students' thinking skills at Thetsaban 2 School under the Department of Education. Sakon Nakhon City Municipality were as follows: 1) In case of the states, the recognized the importance and needs in self- development in applying learning activities to develop the students' thinking skills, 2) In terms of the problems, the teachers faced a lack of knowledge and understanding regarding learning activities to develop thinking skills of the students. Most students lacked thinking techniques and thinking skills. The environment was not conducive to thinking.

2. The guidelines to develop the teachers to organize learning activities to develop the students' thinking skills at Thetsaban 2 School . under the Department of Education. Sakon Nakhon City Municipality, in the first spiral, included the following 4 means: 1) workshops, 2) the integration of thinking skills in learning activities, 3) an environment application conducive to thinking skills, and 4) internal supervision. The second spiral comprised : 1) workshops, 2) the integration of thinking skills in learning activities, and 3) internal supervision.

3. The effects of the teachers' development of the learning activities to develop thinking skills of the students at Thetsaban 2 School under the Department of Education. Sakon Nakhon City Municipality indicated that the teachers gained a better understanding of the learning activities to develop the students' thinking skills . After the intervention, the mean score was 18.21 out of 20 points, equivalent to 91.05 percent and Percentage of Progress was 80.34. From the teachers' evaluation, it was found that it was at the highest level. In addition, from the test on the students' thinking skills, it was also found that the students obtained thinking skills passing the criteria set at 96.97 percent.

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างความเจริญ ก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมถึงสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 1) การวางแผนและวางเป้าหมาย การศึกษาต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้รู้เท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 4)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 2) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนด วิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6) ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ซึ่งพัฒนาได้ถ้าได้รับการฝึกอย่างเหมาะสม การคิดยังเป็นพื้นฐานสำคัญต่อมนุษย์ทั้งทางด้านพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม สติปัญญา สมควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้จนถึงขั้นเกิดทักษะ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 จึงได้กำหนดในมาตรา 24 (2) และ (3) เน้นให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ผู้เรียน ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และมาตราที่ 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน และการทดสอบควบคู่กับการเรียนการสอนตามความเหมาะสม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545. 2552 : 9) นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ในมาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ตัวบ่งชี้ 1) สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด 2) สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ความถูก ผิด ระบุสาเหตุ ผล ค้นหา คำตอบเลือกวิธี และมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม 3) มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2553 : 24)

การคิด การสอน เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพสูง ครูผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการคิดจึงเป็นกระบวนการสำคัญจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนากันอย่างจริงจัง ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้มีศักยภาพในด้านการพัฒนากระบวนการคิด ต้องกระทำอย่างมีระบบ จริงจัง และต่อเนื่อง (ไพรัช สุพรรณอ่วม และ กนกรัตน์ สุพรรณอ่วม. 2547 : 15) อย่างไรก็ตามการสอนการคิดยังไม่เป็นที่เข้าใจกระจ่างแจ้ง ครูจำนวนมากไม่รู้ว่าสอนให้นักเรียนคิดอย่างไรก็ยังไม่เข้าใจว่าสอนการคิดคืออะไร ครูจึงควรทำความเข้าใจกับการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิดเป็น จึงจะสามารถพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนได้ในการพัฒนาการคิดอาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ การบริหารสมอง การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด การรับประทานอาหารที่บำรุงสมอง และที่สำคัญต้องจัดกระบวนการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเพื่อฝึกคิด (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2551 : 296 - 297)

โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร สังกัดเทศบาลเมืองสกลนคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บุคลากรครูทั้งหมด จำนวน 61 คน มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 1,412 คน จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหา เกี่ยวกับความสามารถในการคิดของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ และสรุปจากการสอบถาม พบว่าความสามารถในการคิดของนักเรียนมีน้อย สาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนในห้องเรียนยังไม่หลากหลายที่จะก่อให้เกิดทักษะการคิด ครูขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนคิด และนักเรียนไม่ชอบการคิด และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549 – 2553) โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ตัวบ่งชี้ที่ 1) สามารถจำแนกประเภทข้อมูลเปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด ผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ย 72.43 ระดับคุณภาพ พอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 2) สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี ข้อเสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ ผล ค้นหาคำตอบเลือกวิธี และมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม ผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ย 71.67 ระดับคุณภาพ พอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 3) มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดคะเน และกำหนดเป้าหมายได้ ผลการประเมินได้ค่าเฉลี่ย 74.00 ระดับคุณภาพ พอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549 : 32)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่พิเศษรองหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปรับผิดชอบงานวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษา จึงได้ให้ความสนใจที่จะพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร โดยเลือกแนวคิดที่จะพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ด้วยการ บูรณาการการเรียนการสอนทักษะการคิดในเนื้อหาหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research Principle) ตามรูปแบบ PAOR คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) มาช่วยในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด และสามารถดำเนินชีวิต เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต ตลอดจนพร้อมที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร
3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” โดยใช้กรอบแนวคิดตามแบบวงจรการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการของ เคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis and Mctaggart. 1988 : 1-15, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301 – 303) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัยที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 19 คน ดังนี้

1.1.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 4 คน

1.1.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 3 คน

1.1.2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 3 คน

1.1.2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน

1.1.2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 1 คน

1.1.2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน

1.1.2.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 2 คน

1.1.2.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 137 คน ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน

1.2.2 กลุ่มตัวแทนนักเรียน จำนวน 66 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33 ห้องเรียน ห้องละ 2 คน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้องและสุ่มอย่างง่ายนักเรียนอีก 1 คน

1.2.3 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 66 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้องและผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นตัวแทน ในข้อ 1.2.2

1.2.4 วิทยากร คือ ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด จำนวน 3 คน

1.2.4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 ขอความอนุเคราะห์วิทยากร จากสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 จำนวน 2 คน ได้แก่ ดร.สมพร หลิมเจริญ ภูมิการศึกษา กศ.ด. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 และนายชัยสิทธิ์ โสภักย์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1

1.2.4.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 ขอความอนุเคราะห์วิทยากร จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ศาสตราจารย์ อัจฉรา ชิวพันธ์ ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 1,189 คน ประกอบด้วย

1.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 129 คน

1.3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 139 คน

1.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 113 คน

1.3.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 86 คน

1.3.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 124 คน

1.3.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 128 คน

1.3.7 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 166 คน

1.3.8 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 160 คน

1.3.9 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 144 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการจัดเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบบันทึกการประชุม

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ศึกษาสภาพและปัญหา ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องได้แก่ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และผลการประเมินภายนอก (สมศ.) รอบสอง แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการคิด จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนตามแผนปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เรื่องทักษะการคิด มีการสัมภาษณ์ และสอบถาม ครู โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง ซึ่งกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ประชุมครู ร่วมกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ร่วม วิจัย เพื่อชี้แจงเหตุผลของการทำวิจัยในครั้งนี้ และร่วมกันคิด วิเคราะห์ อภิปราย เกี่ยวกับสภาพและปัญหา รวมทั้งแนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาล เมืองสกลนคร

3.2 แนวทางการพัฒนาครูด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุม อนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ดังนี้

3.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ การสัมภาษณ์

3.2.2 การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะการคิดจำนวน 3 ฉบับ แบบทดสอบทักษะการคิด จำนวน 3 ฉบับ

3.2.3 การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด ใช้แบบสอบถาม

3.2.4 การนิเทศภายใน ใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และการสังเกตการสอน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้สถิติห่าร้อยละ (Percentage : P)

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) และการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง นำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร จากการศึกษาพบว่า

1.1 สภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ครูส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้สร้างเอง เป็นแผนสำเร็จรูป มีการเน้นทักษะการคิด แต่ครูยังไม่ทราบแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด สภาพแวดล้อมบรรยากาศในห้องเรียนอากาศร้อน โดยเฉพาะในการเรียนการสอนช่วงบ่าย ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่หลากหลาย ไม่ใช้เทคนิคการสอนคิด หรือรูปแบบการสอนคิด สอนไปตามความรู้ของตนเอง

1.2 ด้านปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน พบว่า ด้านครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ครูไม่มั่นใจในวิธีการสอนคิด ด้านสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการเกิดทักษะการคิดของผู้เรียน ด้านคุณภาพผู้เรียนนักเรียนส่วนใหญ่ยังคิดไม่เป็น ขาดวิธีการคิด ครูต้องการพัฒนาตนเองอย่างมากในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนครสกลนคร วงรอบที่ 1 ประกอบด้วยแนวทาง 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 2) การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาที่สอน 3) การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด และ 4) การนิเทศภายใน วงรอบที่ 2 ประกอบด้วยแนวทาง 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง พัฒนาทักษะภาษา ทักษะการคิด ด้วยกิจกรรมหลากหลาย 2) การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาที่สอน 3) การนิเทศภายใน

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร พบว่า

3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดับความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 10.89 คิดเป็นร้อยละ 54.45 แต่หลังการพัฒนา มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 18.21 คิดเป็นร้อยละ 91.05 ร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 80.34 แสดงให้เห็นว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม จากการศึกษาพบว่า วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน มีความรู้มาก ถึงมากที่สุด เพราะวิทยากรมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย เน้นเฉพาะเรื่องการคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนในระดับมาก และสามารถอธิบายเนื้อหา การเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกอบรมครั้งนี้อย่างครบถ้วน ครูได้รับความรู้ที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ทราบวิธีการบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เทคนิคต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนได้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้นกว่าเดิม

3.2 การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า

3.2.1 การประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย กระตุ้น ให้เด็กนักเรียนเกิดการทำกิจกรรมร่วมในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนเกิดทักษะการคิด ครูโดยใช้กิจกรรมแบบฝึกทักษะการคิดสอดแทรกในรายวิชาที่สอน ให้นักเรียนสรุปเรื่องฝึก นักเรียนตั้งคำถาม ครูตั้งคำถามให้นักเรียนคิด กิจกรรมกลุ่มหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ นักเรียนมีความพึงพอใจในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด ในวงรอบ 1 แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแสดงออกที่บ่ง บอกทักษะการคิด วิธีการพัฒนาทักษะการคิด กระบวนการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด กระตุ้นให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็น ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เทคนิคและวิธีการสอน นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด ความพึงพอใจอยู่ใน ระดับ ปานกลาง ด้านคุณภาพผู้เรียน มีความพึงพอใจในด้านคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะการคิด โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ยกเว้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สรุปองค์ความรู้ มีความพึงพอใจความสามารถในการคิดอยู่ในระดับ น้อย ในวงรอบ 2 พบว่า ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายข้อ 2) ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกรายข้อ แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด สูงกว่าในวงรอบที่ 1 ($\bar{X} = 1.38$) โดยมีร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 76.66

3.2.2 การประเมินทักษะการคิด ในวงรอบที่ 1 พบว่า

ทักษะการคิดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยรวมนักเรียนมีทักษะการคิดอยู่ในระดับ มาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน คือ ด้านทักษะการสังเกต ทักษะการจัดกลุ่ม ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการ จำแนก ทักษะการรวบรวมข้อมูล และด้านทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการคิดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยรวม นักเรียนมีทักษะการคิดอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน คือ ด้านทักษะการตั้งคำถาม ทักษะ การใช้เหตุผล ทักษะการแปลความ ทักษะการตีความ ทักษะการสรุปอ้างอิง และทักษะการนำความรู้ไปใช้

ทักษะการคิดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยรวมนักเรียนมีทักษะการคิด อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปองค์ความรู้ ทักษะการ สังเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ การมีวิจารณญาณ และด้านการคิดสร้างสรรค์

ในวงรอบที่ 2 ได้ประเมินทักษะการคิดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เนื่องจากในวงรอบที่ 1 ผลไม่ เป็นที่น่าพอใจ ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยรวมนักเรียนมีทักษะการคิดอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปองค์ความรู้ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ การมี วิจารณญาณ และด้านการคิดสร้างสรรค์ เมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 และ วงรอบที่ 2 พบว่า ในวงรอบที่ 2 นักเรียนมีทักษะการคิด สูงกว่าในวงรอบที่ 1 ($\bar{X} = 0.38$) โดยมีร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 52.24

3.2.3 การทดสอบทักษะการคิด

จากการทดสอบพบว่า นักเรียนชั้น ป.1-3 สอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 98.16 นักเรียนชั้น ป.4-6 สอบผ่าน เกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 97.92 และนักเรียนชั้น ม.1-3 การสอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 95.31

สรุปแล้วนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สอบผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 96.97 ซึ่งเกินเกณฑ์ ที่กำหนดไว้

3.3 การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด พบว่า ห้องเรียนมีการตกแต่งสีสันสวยงาม โต๊ะเก้าอี้เพียงพอ มีการประดับ ต้นไม้ดอกไม้ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีการจัดมุมส่งเสริมการอ่าน มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบริการสื่อเพื่อส่งเสริมการคิด และมีบรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง สะอาด ไม่มีกลิ่น และไม่มีเสียงรบกวน

3.4 การนิเทศภายใน จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ในวงรอบที่ 1 พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน คือ ด้านการ นำเข้าสู่บทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการสรุปบทเรียน ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตรงตามจุดประสงค์ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและรอฟังคำตอบ ฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามเอง คำนี้ถึงความ แตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด มีการใช้แบบฝึกทักษะการคิด สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมทำให้เกิดทักษะการคิด มีรูปแบบ/วิธี/เทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดและให้ผู้เรียนสร้างความรู้และสรุปองค์ความรู้ ด้วยตนเองก่อให้เกิดชิ้นงาน ภาระงาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปบทเรียน ในวงรอบที่ 2 พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน คือ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการสรุปบทเรียน แสดงว่าหลังการพัฒนา สูงกว่าในวงรอบที่ 1 ($\bar{X} = 0.30$) โดยมีร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 42.85

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ด้วยแนวทาง การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และเรื่อง พัฒนาทักษะภาษา ทักษะการคิด ด้วย กิจกรรมหลากหลาย การบูรณาการทักษะการคิดในกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด และการนิเทศภายใน ส่งผลให้ครู มีความรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดด้วยแนวทางที่หลากหลาย นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะคิดมากขึ้น อันเป็นผลดีแก่นักเรียนที่ได้ พัฒนาตนเอง เกิดทักษะการคิดตลอดจนพร้อมที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดไปใช้ให้เกิด ประโยชน์แก่นักเรียน

1.2 การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดประชุม เชิงปฏิบัติการเป็นช่วงๆ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีโอกาสนำจุดบกพร่องหรือปัญหาที่เสนอในที่ประชุม ตลอดจนได้ทราบความก้าวหน้า ของการปฏิบัติงาน

1.3 ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการคิด บรรยากาศในห้องเรียนควรเป็นกันเอง ไม่ตึงเครียด และไม่หย่อนเกินไป ส่งเสริมมุมที่เกิดการคิด จัดหาสื่อส่งเสริมการคิด

1.4 การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมาก ผู้นิเทศควรมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี และการนิเทศควรเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับย่อยอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และการจัดหาสื่อทางวิชาการ ความรู้ต่างๆ อย่าง สม่าเสมอเพื่อใช้ในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมเรื่องทักษะการคิดของผู้เรียนในรูปแบบเกม หรือ รายวิชา ที่สร้างสรรค์

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนที่เกิดจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- ศึกษาธิการ,กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2552.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2549
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา,สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ.2549-2553), กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา,2549.
- รับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘) ฉบับสถานศึกษา 2554. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พอยท์, 2553.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. การพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด,2551.
- ไพรัช สุพรรณอ่วม และ กนกรัตน์ สุพรรณอ่วม. “การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด,” ข่าวราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 24(2) : 15-16 ; 2547.